

I

(Leģislatīvi akti)

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2011/7/ES

(2011. gada 16. februāris)

par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos

(pārstrādāta versija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atziņumu ⁽¹⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/35/EK (2000. gada 29. jūnijs) par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos ⁽³⁾ ir jāizdara vairāki būtiski grozījumi. Skaidrības un racionalizācijas labad attiecīgie noteikumi būtu jāpārstrādā.

(2) Vairumu preču un pakalpojumu iekšējā tirgū uzņēmumi piegādā/sniedz citiem uzņēmumiem un publiskām iestādēm ar atliktas samaksas noteikumiem, tādējādi piegādātājs/pakalpojuma sniedzējs klientam rēķina apmaksai dod laiku, kā puses vienojušās, kā norādīts piegādātāja/pakalpojuma sniedzēja rēķinā vai kā noteikts tiesību aktos.

(3) Daudzi maksājumi komercdarījumos starp tirgus dalībniekiem vai starp tirgus dalībniekiem un publiskām iestādēm tiek veikti vēlāk, nekā noteikts līgumā vai izklāstīts vispārējos tirdzniecības nosacījumos. Lai gan preces ir piegādātas vai pakalpojumi sniegti, daudzi ar tiem saistītie rēķini tiek maksāti, ievērojami kavējot termiņu. Šādi maksājumu kavējumi nelabvēlīgi ietekmē likviditāti un apgrūtina uzņēmumu finanšu pārvaldību. Tie ietekmē arī uzņēmumu konkurētspēju un rentabilitāti, ja kreditoram maksājuma kavējuma dēļ ir nepieciešams ārējs finansējums. Ekonomikas lejupslīdes laikā šādas negatīvas ietekmes risks ievērojami palielinās, jo finansējuma pieejamība ir apgrūtināta.

(4) Prasības tiesā saistībā ar maksājumu kavējumiem jau ir vienkāršotas ar Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās ⁽⁴⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 805/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem ⁽⁵⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru ⁽⁶⁾, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ⁽⁷⁾. Lai novērstu maksājumu kavējumus komercdarījumos, vēl ir jāpieņem papildu noteikumi.

(5) Uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai nodarboties ar komercdarbību visā iekšējā tirgū saskaņā ar nosacījumiem, kas nodrošina to, ka pārrobežu darījumi nebūtu saistīti ar lielāku risku kā iekšzemes darījumi. Rastos konkurences traucējumi, ja valsts iekšējos un pārrobežu darījumos piemērotu būtiski atšķirīgus noteikumus.

⁽¹⁾ OV C 255, 22.9.2010., 42. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2010. gada 20. oktobra nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2011. gada 24. janvāra lēmums.

⁽³⁾ OV L 200, 8.8.2000., 35. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 143, 30.4.2004., 15. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 399, 30.12.2006., 1. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.

- (6) Savā 2008. gada 25. jūnija paziņojumā "Vispirms domāt par mazākajiem. Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts" Komisija uzsvēra, ka mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) būtu jāuzlabo finansējuma pieejamība un jāveido tiesiskā un uzņēmējdarbības vide, kas būtu labvēlīga savlaicīgiem maksājumiem komercdarījumos. Būtu jānorāda, ka publiskām iestādēm šajā sakarā ir īpaša atbildība. MVU definēšanas kritēriji ir izklāstīti Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikumā 2003/361/EK par mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu definīciju⁽¹⁾.
- (7) Viena no Komisijas 2008. gada 26. novembra paziņojuma "Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāns" prioritārajām darbības jomām ir administratīvā sloga samazināšana un uzņēmējdarbības veicināšana, *inter alia*, likviditātes apsvērumu dēļ nodrošinot to, ka principā rēķinus, tostarp no MVU, par piegādēm un pakalpojumiem apmaksā viena mēneša laikā.
- (8) Šīs direktīvas piemērošanas jomai būtu jāattiecas vienīgi uz maksājumiem, ko veic kā atlīdzību komercdarījumos. Ar šo direktīvu nebūtu jāreglamentē darījumi ar patērētājiem, procentu maksājumi saistībā ar citiem maksājumiem, t. i., maksājumi atbilstīgi tiesību aktiem par čekiem un pārvedu vekseliem, vai maksājumi zaudējumu kompensācijai, tostarp apdrošināšanas sabiedrību maksājumi. Turklāt dalībvalstīm būtu jāvar šo direktīvu nepiemērot parādiem, uz ko attiecas maksātnespējas procedūras, tostarp procedūras, kuru mērķis ir parādu pārstrukturēšana.
- (9) Šai direktīvai būtu jāreglamentē visi komercdarījumi neatkarīgi no tā, vai tos veic starp privātiem vai publiskiem uzņēmumiem vai starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm, ņemot vērā to, ka publiskās iestādes uzņēmumiem veic ievērojamu maksājumu apjomu. Tādēļ būtu arī jāreglamentē visi komercdarījumi starp galvenajiem līgumslēdzējiem un viņu piegādātājiem un apakšuzņēmējiem.
- (10) Tas, ka šī direktīva attiecas uz brīvajām profesijām, nedrīkstētu dalībvalstīm radīt pienākumu uzskatīt brīvo profesiju pārstāvjus par uzņēmumiem vai uzņēmējiem jomās, uz ko neattiecas šīs direktīvas piemērošanas joma.
- (11) Tādai preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai par atlīdzību, kurai piemēro šo direktīvu, būtu jāietver arī publisko iestāžu pasūtīto būvdarbu projektēšana un veikšana, kā arī celtniecības un inženierbūvniecības darbi.
- (12) Maksājuma kavējums ir līguma pārkāpums, kas zemās vai nulles nokavējuma procentu likmes un/vai atlīdzināšanas procedūras ilguma dēļ parādniekiem vairumā dalībvalstu ir kļuvis finansiāli izdevīgs. Lai šo tendenci pavērstu pretējā virzienā un atturētu no maksājumu kavējumiem, ir nepieciešama izlēmīga pāreja uz maksājumu tūlītējas veikšanas kultūru, saskaņā ar kuru par redzami netaisnu līguma noteikumu vai praksi vienmēr būtu jāuzskata tas, ka tiek izslēgtas tiesības pieprasīt procentus. Šādai pārejai būtu jāietver arī īpašu noteikumu ieviešana par maksājumu termiņiem un par kreditoriem radušos izmaksu kompensēšanu, un – *inter alia* – par to, ka būtu jāpresumē, ka ir redzami netaisni izslēgt tiesības uz atgūšanas izmaksu kompensāciju.
- (13) Attiecīgi būtu jānosaka, ka līgumā paredzētie uzņēmumu savstarpējie maksājumi parasti jāveic ne vairāk kā 60 kalendārajās dienās. Tomēr var būt apstākļi, kuros uzņēmumiem nepieciešami ilgāki maksājumu termiņi, piemēram, gadījumos, kad uzņēmumi vēlas saviem klientiem piešķirt tirdzniecības aizdevumu. Tādēļ vajadzētu saglabāt iespēju līgumslēdzējam pusēm īpaši vienoties par maksājumu termiņiem, kas ir ilgāki par 60 dienām, tomēr ar nosacījumu, ka šāda termiņa pagarināšana nav redzami netaisna attiecībā pret kreditoru.
- (14) Savienības tiesību aktu konsekvences dēļ arī šīs direktīvas nolūkā būtu jāpiemēro "līgumslēdzējas iestādes" definīcija, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/17/EK (2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs⁽²⁾, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru⁽³⁾.
- (15) Likumiskie nokavējuma procenti būtu jāaprēķina par katru kavējuma dienu kā vienkārši procenti saskaņā ar Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1182/71 (1971. gada 3. jūnijs), ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamus noteikumus⁽⁴⁾.
- (16) Ar šo direktīvu nevajadzētu kreditoram uzlikt par pienākumu pieprasīt nokavējuma procentus. Maksājuma kavējuma gadījumā šai direktīvai būtu jāļauj kreditoram pieprasīt nokavējuma procentus bez iepriekšēja brīdinājuma par līguma noteikumu nepildīšanu vai citiem līdzīgiem paziņojumiem, ar kuriem parādniekam atgādina par tā pienākumu samaksāt.
- (17) Lai varētu pieprasīt nokavējuma procentus, parādnieka maksājums būtu jāuzskata par nokavētu tad, ja kreditors noteiktajā dienā nav saņēmis tam maksājamo summu, ar nosacījumu, ka kreditors ir izpildījis savus juridiskos un līgumā noteiktos pienākumus.

⁽¹⁾ OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

⁽²⁾ OV L 134, 30.4.2004., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 134, 30.4.2004., 114. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 124, 8.6.1971., 1. lpp.

- (18) Rēķini rada pamatu maksājuma pieprasīšanai un ir svarīgi dokumenti preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas darījumu ķēdē, *inter alia*, maksājuma veikšanas termiņa noteikšanā. Šīs direktīvas nolūkā dalībvalstīm būtu jāveicina tādu sistēmu izveide, kas sniedz juridisku noteiktību attiecībā uz konkrēto dienu, kad parādnieki saņem rēķinus, tostarp e-rēķinu jomā, kurā rēķinu saņemšana varētu radīt elektroniskus apstiprinājumus un kuru daļēji reglamentē noteikumi par rēķiniem, kas ietverti Padomes Direktīvā 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu⁽¹⁾.
- (19) Lai atturētu maksājumu kavējumiem, ir nepieciešama taisnīga kompensācija kreditoriem par atgūšanas izmaksām, kas radušās maksājuma kavējuma dēļ. Atgūšanas izmaksas būtu jāiekļauj arī saistītās administratīvās izmaksas un kompensācija par iekšējām izmaksām, kas radušās maksājuma kavējuma dēļ, un tām šajā direktīvā būtu jāparedz fiksēta minimālā summa, ko var piemērot kopā ar nokavējuma procentiem. Fiksētas summas veidā noteiktas kompensācijas mērķim vajadzētu būt ar atgūšanu saistīto administratīvo un iekšējo izmaksu samazināšanai. Atgūšanas izmaksu kompensācija būtu jānosaka, neskarot valstu noteikumus, saskaņā ar kuriem attiecīgās valsts tiesa var piešķirt kreditoram kompensāciju par jebkādu papildu kaitejumu, kas saistīts ar parādnieka maksājuma kavējumu.
- (20) Papildus tiesībām saņemt fiksētas summas maksājumu, lai segtu atgūšanas iekšējās izmaksas, kreditoriem vajadzētu noteikt arī tiesības uz citu atgūšanas izmaksu atlīdzināšanu, kuras tiem rodas parādnieka maksājuma kavējuma dēļ. Šādās izmaksās jo īpaši būtu jāiekļauj izmaksas, kas kreditoriem rodas saistībā ar jurista vai parādu piedziņas agentūras algošanu.
- (21) Šai direktīvai nevajadzētu skart dalībvalstu tiesības paredzēt tādas fiksētas summas atgūšanas izmaksu kompensēšanai, kuras ir lielākas un līdz ar to kreditoram izdevīgākas, vai palielināt minētās summas, *inter alia*, lai ņemtu vērā inflāciju.
- (22) Šai direktīvai nevajadzētu likt šķēršļus maksājumu veikšanai pa daļām vai nevienmērīgai maksājumu veikšanai. Tomēr katrs maksājums vai tā daļa būtu jāveic saskaņā ar līguma noteikumiem, un tam būtu jāpiemēro šajā direktīvā izklāstītie noteikumi par maksājuma kavējumu.
- (23) Publiskajām iestādēm parasti ir pieejamas drošākas, uzticamākas un nepārtrauktākas ienākumu plūsmas nekā uzņēmumiem. Turklāt daudzas publiskās iestādes finansējumu var iegūt ar daudz izdevīgākiem nosacījumiem nekā uzņēmumi. Vienlaikus publiskās iestādes savu mērķu sasniegšanā ir mazāk atkarīgas no stabili tirdzniecības sakaru veidošanas nekā uzņēmumi. Ilgi maksājumu termiņi un publisko iestāžu pieļauti novēloti maksājumi par precēm un pakalpojumiem rada nepamatotas izmaksas uzņēmumiem. Tādēļ ir atbilstīgi ieviest īpašus noteikumus attiecībā uz komercdarījumiem, kas saistīti ar precēm vai pakalpojumiem, kurus publiskajām iestādēm piegādā/sniedz uzņēmumi, un minētajos noteikumos jo īpaši paredzēt tādas maksājumu termiņus, kas parasti nepārsniedz 30 kalendārās dienas, ja vien līgumā nav īpaši noteikts citādi un ar nosacījumu, ka tam ir objektīvs pamatojums saistībā ar līguma īpatnībām un ka šis termiņš nekādā gadījumā nepārsniedz 60 kalendārās dienas.
- (24) Tomēr būtu jāņem vērā to publisko iestāžu īpaša situācija, kuras veic rūpnieciska vai tirdznieciska rakstura saimniecisko darbību, tirgū piedāvājot preces vai pakalpojumus publiska uzņēmuma statusā. Šajā nolūkā, pastāvot konkrētiem nosacījumiem, vajadzētu ļaut dalībvalstīm pagarināt likumisko maksājumu termiņu līdz, ilgākais, 60 kalendārajām dienām.
- (25) Saistībā ar maksājuma kavējumu īpašu iemeslu bažām rada situācija veselības aprūpes pakalpojumu jomā daudzās dalībvalstīs. Līdz ar Eiropas iedzīvotāju novecošanu, vidējā paredzamā mūža ilguma palielināšanos un medicīnas attīstību veselības aprūpes sistēmām kā svarīgai Eiropas sociālās infrastruktūras daļai savas vajadzības bieži vien nākas pielāgot pieejamajam finansējumam. Visām šīm sistēmām jāaskaras ar uzdevumu prioritātes veselības aprūpē izvirzīt tā, lai pacientu vajadzības būtu līdzsvarā ar pieejamajiem finanšu resursiem. Tādēļ būtu jāparedz, ka dalībvalstīs drīkst atļaut zināmu elastību saistību izpildē publiskajām struktūrām, kas sniedz veselības aprūpes pakalpojumus. Šajā nolūkā, pastāvot konkrētiem nosacījumiem, vajadzētu ļaut dalībvalstīm likumisko maksājumu termiņu pagarināt līdz, ilgākais, 60 kalendārajām dienām. Tomēr dalībvalstīm būtu jāpieliek visas pūles, lai nodrošinātu, ka maksājumi veselības aprūpes nozarē tiek veikti tiesību aktos noteiktajos termiņos.
- (26) Lai neapdraudētu šīs direktīvas mērķa sasniegšanu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka komercdarījumos apstiprināšanas vai pārbaudes procedūras maksimālais ilgums parasti nepārsniedz 30 kalendārās dienas. Tomēr būtu jāparedz, ka pārbaudes procedūras ilgums drīkst pārsniegt 30 kalendārās dienas, piemēram, īpaši sarežģītu līgumu gadījumos, ja tas ir īpaši noteikts līgumā un citos attiecīgajos konkursa dokumentos un ja tas nav redzami netaisni attiecībā pret kreditoru.
- (27) Finansēšanas un komerciālo attiecību kontekstā Savienības iestāžu situācija ir salīdzināma ar dalībvalstu valsts iestāžu situāciju. Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 (2002. gada 25. jūnijs) par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam⁽²⁾, nosaka, ka Savienības iestāžu izdevumu apzināšana, apstiprināšana un samaksa jāpabeidz termiņos, kas paredzēti īstenošanas noteikumos. Šie īstenošanas noteikumi

⁽¹⁾ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.

ir izklāstīti Komisijas Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002 (2002. gada 23. decembris), ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam ⁽¹⁾, un tie precizē apstākļus, kādos kreditoriem, kas maksājumus saņem novēloti, ir tiesības saņemt soda procentus. Ņemot vērā to, ka minētās regulas pašlaik tiek pārskatītas, būtu jānodrošina, ka Savienības iestādēm maksājumu veikšanai atvēlētie termiņi tiek saskaņoti ar likumiskajiem termiņiem, ko saskaņā ar šo direktīvu piemēro publiskajām iestādēm.

(28) Ar šo direktīvu būtu jāaizliedz ļaunprātīgi izmantot brīvību slēgt līgumus par ļaunu kreditoram. Līdz ar to gadījumos, kad līguma noteikums vai prakse attiecībā uz maksājuma dienu vai termiņu, nokavējuma procentu likmi vai atgūšanas izmaksu kompensāciju nav attaisnojami, pamatojoties uz parādniekam piešķirtajiem nosacījumiem, vai arī tas galvenokārt kalpo parādnieka papildu likviditātes nodrošināšanai uz kreditora rēķina, to var uzskatīt par šāda veida ļaunprātīgu izmantošanu. Šajā nolūkā saskaņā ar akadēmisko Vienotā modeļa projektu jebkurš līguma noteikums vai prakse, kas acīmredzami novirzās no labas komercprakses un ir pretrunā labai ticībai un taisnīgai darījumu veikšanai, būtu jāuzskata par netaisnu attiecībā pret kreditoru. Jo īpaši par redzami netaisnu vienmēr būtu jāuzskata tas, ka tiek skaidri izslēgtas tiesības pieprasīt procentus, turpretī būtu jāprezūmē, ka ir redzami netaisni izslēgt tiesības uz atgūšanas izmaksu kompensāciju. Šī direktīva nedrīkstētu ietekmēt valstu noteikumus, kas attiecas uz līgumu slēgšanu vai kas reglamentē tādu līgumos paredzētu noteikumu spēkā esamību, kuri ir netaisni attiecībā pret parādnieku.

(29) Saistībā ar pastiprinātajiem centieniem novērst līgumu slēgšanas brīvības ļaunprātīgu izmantošanu, kaitējot kreditoriem, oficiāli atzītām organizācijām, kas pārstāv uzņēmumus, un organizācijām, kas ir leģitīmi ieinteresētas pārstāvēt uzņēmumus, vajadzētu būt iespējai iesniegt prasību attiecīgās valsts tiesās vai administratīvajās struktūrās, lai novērstu tādu līguma noteikumu vai prakses turpmāku izmantošanu, kuri ir redzami netaisni attiecībā pret kreditoru.

(30) Lai sniegtu ieguldījumu šīs direktīvas mērķa sasniegšanā, dalībvalstīm būtu jāveicina paraugprakses izplatīšanās, tostarp iedrošinot publicēt tūlītējo maksātāju sarakstu.

(31) Ir vēlams nodrošināt, lai visā Savienībā kreditori varētu nediskriminējoši izmantot īpašumtiesību saglabāšanas klauzulu, ja īpašumtiesību saglabāšanas klauzula ir spēkā saskaņā ar piemērojamiem valsts noteikumiem, kas atbilst starptautiskajām privāttiesībām.

(32) Šī direktīva vienīgi definē terminu "izpildāms nolēmums", bet tā nedrīkstētu reglamentēt dažādas šāda nolēmuma piespiedu izpildes procedūras vai nosacījumus, ar kuriem šāda nolēmuma piespiedu izpildi var apturēt vai atlikt.

(33) Maksājumu kavējumu sekas var būt efektīvas vienīgi tad, ja ar tām kopā paredz atbildzināšanas procedūras, kas ir ātras un kreditoram labvēlīgas. Atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 18. pantā paredzētajam nediskriminēšanas principam šīm procedūrām vajadzētu būt pieejamām visiem kreditoriem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā.

(34) Lai atvieglinātu šīs direktīvas ievērošanu, dalībvalstīm būtu jāveicina mediācijas un citu alternatīvu strīdu izšķiršanas veidu izmantošana. Pamatnoteikumi par Savienības līmeņa mediācijas sistēmām, jo īpaši pārrobežu strīdu gadījumos, jau ir izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/52/EK (2008. gada 21. maijs) par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās ⁽²⁾. Dalībvalstīm būtu arī jāmudina ieinteresētās personas izstrādāt brīvprātīgi piemērojamus rīcības kodeksus ar mērķi īpaši veicināt šīs direktīvas īstenošanu.

(35) Ir jānodrošina, lai neapstrīdētu prasījumu atgūšanas procedūras attiecībā uz maksājumu kavējumiem komercdarījumos neatkarīgi no parāda summas būtu iespējams pabeigt īsā laikā, tostarp izmantojot paātrinātu procedūru.

(36) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, novērst maksājumu kavējumus iekšējā tirgū – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka tādēļ tās iedarbības un seku dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā izklāstīto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā izklāstīto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(37) Pienākums transponēt šo direktīvu valsts tiesību aktos būtu jāattiecinā uz tiem noteikumiem, kuri būtiski mainīti salīdzinājumā ar Direktīvu 2000/35/EK. Pienākums transponēt nemainītos noteikumus izriet no minētās direktīvas.

(38) Šī direktīva nedrīkstētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem Direktīvas 2000/35/EK transponēšanai valsts tiesību aktos un tās piemērošanai.

⁽¹⁾ OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.

(39) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Savienības interesēs izstrādāt savas tabulas, kur pēc iespējas precīzāk atspoguļota atbilstība starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un piemērošanas joma

1. Šīs direktīvas mērķis apkarot maksājumu kavējumus komercdarījumos, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tādējādi veicinot uzņēmumu un jo īpaši MVU konkurētspēju.

2. Šo direktīvu piemēro visiem maksājumiem, ko veic kā atlīdzību komercdarījumos.

3. Dalībvalstis var šo direktīvu nepiemērot parādiem, uz kuriem attiecas pret parādnieku vērstas maksātnespējas procedūras, tostarp parādu pārstrukturēšanas procedūras.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "komercdarījumi" ir darījumi starp uzņēmumiem vai starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm, kuru rezultāts ir preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana par atlīdzību;
- 2) "publiska iestāde" ir līgumslēdzēja iestāde, kas definēta Direktīvas 2004/17/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 9. punktā, neatkarīgi no līguma priekšmeta vai vērtības;
- 3) "uzņēmums" ir organizācija, kas nav publiska iestāde un kas darbojas, veicot neatkarīgu saimniecisku vai profesionālu darbību, pat ja šo darbību veic viena persona;
- 4) "maksājuma kavējums" ir maksājuma neveikšana līgumā vai tiesību aktos noteiktajā termiņā, ja ir izpildīti 3. panta 1. punktā vai 4. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi;
- 5) "nokavējuma procenti" ir likumiskie nokavējuma procenti vai procenti, par kuru likmi uzņēmumi vienojušies, ievērojot 7. pantu;
- 6) "likumiskie nokavējuma procenti" ir vienkārši nokavējuma procenti, kuru likme ir vienāda ar pamatlikmi, kam pieskaitīti vismaz astoņi procentpunkti;
- 7) "pamatlikme" ir viena no šādām likmēm:
 - a) dalībvalstij, kuras valūta ir euro:

- i) vai nu procentu likme, ko Eiropas Centrālā banka piemēro savām jaunākajām galvenajām refinansēšanas operācijām;

- ii) vai arī galējā procentu likme, kas noteikta Eiropas Centrālā bankas jaunāko galveno refinansēšanas operāciju mainīgas procentu likmes izsoles procedūrās;

- b) dalībvalstij, kuras valūta nav euro – savas valsts bankas noteiktā līdzvērtīgā likme;

- 8) "maksājamā summa" ir pamatsumma, kas būtu bijusi jāmaksā līgumā vai tiesību aktos noteiktajā maksājuma termiņā, ieskaitot rēķinā vai līdzvērtīgā maksājuma pieprasījumā norādītos piemērojamos nodokļus, nodevas un maksas;

- 9) "īpašumtiesību saglabāšana" ir līgumiska vienošanās, saskaņā ar kuru pārdevējs saglabā īpašumtiesības uz attiecīgajām precēm, līdz cena ir pilnībā samaksāta;

- 10) "izpildāms nolēmums" ir tiesas vai citas kompetentas iestādes izdots lēmums, spriedums vai maksājuma rīkojums, tostarp provizoriski izpildāms, kas paredz tūlītēju samaksu vai samaksu pa daļām un kas ļauj kreditoram piespiedu izpildes kārtībā saņemt savu prasījumu no parādnieka.

3. pants

Darījumi starp uzņēmumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka komercdarījumos starp uzņēmumiem kreditoram bez vajadzības atgādināt ir tiesības uz nokavējuma procentiem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) kreditors ir izpildījis savas līgumsaistības un juridiskos pienākumus; un
- b) kreditors nav laikus saņēmis maksājamo summu, izņemot gadījumus, kad parādnieks nav atbildīgs par nokavējumu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka piemērojamā pamatlikme:

- a) attiecīgā gada pirmajā pusgadā ir likme, kas ir spēkā minētā gada 1. janvārī;
- b) attiecīgā gada otrajā pusgadā ir likme, kas ir spēkā minētā gada 1. jūlijā.

3. Ja ir izpildīti 1. punktā paredzētie nosacījumi, dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) kreditoram ir tiesības pieprasīt nokavējuma procentus no nākamās dienas pēc līgumā noteiktās maksājuma dienas vai maksājuma termiņa beigu dienas;
- b) ja maksājuma diena vai maksājuma termiņa beigu diena līgumā nav noteikta, kreditoram ir tiesības pieprasīt nokavējuma procentus, beidzoties vienam no šādiem termiņiem:

- i) 30 kalendārās dienas pēc tam, kad parādnieks saņēmis rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu;

⁽¹⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

ii) ja rēķina vai līdzvērtīga maksājuma pieprasījuma saņemšanas diena nav skaidri noteikta – 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas;

iii) ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk nekā preces vai pakalpojumus – 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas;

iv) ja pieņemšanas vai pārbaudes procedūra, ar kuru ir jāpārbauda preču vai pakalpojumu atbilstība līgumam, ir paredzēta tiesību aktos vai līgumā un ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk vai dienā, kad notiek šāda pieņemšana vai pārbaude – 30 kalendārās dienas pēc minētās dienas.

4. Ja ir paredzēta pieņemšanas vai pārbaudes procedūra, ar kuru ir jāpārbauda preču vai pakalpojumu atbilstība līgumam, dalībvalstis nodrošina, ka šīs procedūras maksimālais ilgums nepārsniedz 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas, ja vien līgumā nav īpaši noteikts citādi un ar nosacījumu, ka tas nav redzami netaisni attiecībā pret kreditoru 7. panta nozīmē.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka līgumā noteiktais maksājuma termiņš nepārsniedz 60 kalendārās dienas, ja vien līgumā nav īpaši noteikts citādi un ar nosacījumu, ka tas nav redzami netaisni attiecībā pret kreditoru 7. panta nozīmē.

4. pants

Darījumi starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm

1. Dalībvalstis nodrošina, ka komercdarījumos, kur parādnieks ir publiska iestāde, beidzoties 3., 4. vai 6. punktā noteiktajam termiņam, kreditoram bez vajadzības atgādināt ir tiesības uz likumiskajiem nokavējuma procentiem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) kreditors ir izpildījis savas līgumsaistības un juridiskos pienākumus; un

b) kreditors nav laikus saņēmis maksājamo summu, izņemot gadījumus, kad parādnieks nav atbildīgs par nokavējumu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka piemērojamā pamatlīdzekle:

a) attiecīgā gada pirmajā pusgadā ir likme, kas ir spēkā minētā gada 1. janvārī;

b) attiecīgā gada otrajā pusgadā ir likme, kas ir spēkā minētā gada 1. jūlijā.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka komercdarījumos, kuros parādnieks ir publiska iestāde:

a) maksājuma termiņš nepārsniedz vienu no šādiem laika posmiem:

i) 30 kalendārās dienas pēc tam, kad parādnieks saņēmis rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu;

ii) ja rēķina vai līdzvērtīga maksājuma pieprasījuma saņemšanas diena nav skaidri noteikta – 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas;

iii) ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk nekā preces vai pakalpojumus – 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas;

iv) ja pieņemšanas vai pārbaudes procedūra, ar kuru ir jāpārbauda preču vai pakalpojumu atbilstība līgumam, ir paredzēta tiesību aktos vai līgumā un ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk vai dienā, kad notiek šāda pieņemšana vai pārbaude – 30 kalendārās dienas pēc minētās dienas;

b) rēķina saņemšanas diena nav noteikta līgumā starp parādnieku un kreditoru.

4. Dalībvalstis var 3. punkta a) apakšpunktā minētos termiņus pagarināt ilgākais līdz 60 kalendārājam dienām:

a) publiskām iestādēm, kuras veic rūpnieciska vai tirdznieciska rakstura saimniecisko darbību, tirgū piedāvājot preces vai pakalpojumus, un uz kurām kā uz publiskiem uzņēmumiem attiecas pārredzamības prasības, kas noteiktas Komisijas Direktīvā 2006/111/EK (2006. gada 16. novembris) par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārredzamību, kā arī par dažu uzņēmumu finanšu pārredzamību (¹);

b) publiskām struktūrām, kas sniedz veselības aprūpes pakalpojumus un kas šajā nolūkā ir pienācīgi atzītas.

Ja dalībvalsts nolemj pagarināt termiņus saskaņā ar šā punkta pirmo daļu, tā līdz 2018. gada 16. martam nosūta Komisijai ziņojumu par šādu pagarinājumu.

Pamatojoties uz to, Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā norāda dalībvalstis, kas ir pagarinājušas termiņus saskaņā ar šā punkta pirmo daļu, un kurā ņemta vērā šādas pagarināšanas ietekme uz iekšējā tirgus darbību, jo īpaši uz MVU. Šim ziņojumam nepieciešamības gadījumā pievieno attiecīgus priekšlikumus.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka 3. punkta a) apakšpunkta iv) punktā minētās pieņemšanas vai pārbaudes procedūras ilgums nepārsniedz 30 kalendārās dienas pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas, ja vien līgumā un konkursa dokumentācijā nav īpaši noteikts citādi un ar nosacījumu, ka tas nav redzami netaisni attiecībā pret kreditoru 7. panta nozīmē.

(¹) OV L 318, 17.11.2006., 17. lpp.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka līgumā noteiktais maksājumu termiņš nepārsniedz 3. pantā paredzētos termiņus, ja vien līgumā nav īpaši noteikts citādi un ar nosacījumu, ka tam ir objektīvs pamatojums, ņemot vērā līguma īpatnības, un ka tas jebkurā gadījumā nepārsniedz 60 kalendārās dienas.

5. pants

Maksājumu grafiki

Šī direktīva neskar pušu tiesības saskaņā ar piemērojamo valsts tiesību aktu attiecīgajiem noteikumiem vienoties par maksājumu grafikiem, kas paredz maksājumu veikšanu pa daļām. Šādos gadījumos, ja kāda no šīm daļām netiek samaksāta līdz dienai, par ko puses ir vienojušās, šajā direktīvā paredzētos procentus un kompensāciju aprēķina, pamatojoties tikai uz nokavēto maksājumu summām.

6. pants

Atgūšanas izmaksu kompensācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka – ja saskaņā ar 3. vai 4. pantu komercdarījumos kļūst maksājami nokavējuma procenti – kreditoram ir tiesības saņemt no parādnieka vismaz fiksētu summu EUR 40 apjomā.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā minētā fiksētā summa ir maksājama bez vajadzības atgādināt un kā kompensācija kreditoram par atgūšanas izmaksām.

3. Papildus 1. punktā minētajai fiksētajai summai kreditoram ir tiesības saņemt no parādnieka saprātīgu kompensāciju par jebkādam atgūšanas izmaksām, kas pārsniedz minēto fiksēto summu un kas radušās parādnieka maksājuma kavējuma dēļ. Tās varētu ietvert izdevumus, kas radušies, *inter alia*, algojot juristu vai parādu piedziņas aģentūru.

7. pants

Netaisni līguma noteikumi un prakse

1. Dalībvalstis paredz, ka līguma noteikums vai prakse attiecībā uz maksājuma dienu vai termiņu, nokavējuma procentu likmi vai atgūšanas izmaksu kompensāciju nav izpildāma vai rada iemeslu prasībai par zaudējumu atlīdzību, ja tā ir redzami netaisna pret kreditoru.

Nosakot, vai līguma noteikums vai prakse ir redzami netaisna pret kreditoru šā punkta pirmās daļas nozīmē, ņem vērā visus lietas apstākļus, tostarp:

a) jebkādu tādu būtisku novirzi no labas tirdzniecības prakses, kura ir pretēja labai ticībai un taisnīgai darījumu veikšanai;

b) ražojuma vai pakalpojuma īpašības; un

c) to, vai parādniekam ir objektīvs iemesls novirzīties no likumisko nokavējuma procentu likmes, no 3. panta 5. punktā, 4. panta 3. punkta a) apakšpunktā, 4. panta 4. punktā un 4. panta 6. punktā minētā maksājumu termiņa vai no 6. panta 1. punktā minētās fiksētās summas.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā uzskata, ka redzami netaisns ir līguma noteikums vai prakse, kas izslēdz nokavējuma procentus.

3. Šā panta 1. punkta nolūkā prezumē, ka redzami netaisns ir līguma noteikums vai prakse, kas izslēdz 6. pantā minēto atgūšanas izmaksu kompensāciju.

4. Dalībvalstis nodrošina to, ka kreditoru un konkurentu interesēs pastāv piemēroti un iedarbīgi līdzekļi, lai novērstu tādu līguma noteikumu un prakses turpmāku izmantošanu, kuri ir redzami netaisni 1. punkta nozīmē.

5. Šā panta 4. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, atbilstoši kuriem oficiāli atzītas struktūras, kas pārstāv uzņēmumus, vai struktūras, kas ir leģitīmi ieinteresētas pārstāvēt uzņēmumus, var saskaņā ar attiecīgās valsts piemērojamajiem tiesību aktiem iesniegt prasību tiesās vai kompetentās administratīvajās struktūrās, pamatojoties uz to, ka līguma noteikumi vai prakse ir redzami netaisna 1. punkta nozīmē, lai tās varētu izmantot piemērotus un iedarbīgus līdzekļus nolūkā novērst šādu noteikumu vai prakses turpmāku izmantošanu.

8. pants

Pārredzamība un izpratnes veicināšana

1. Dalībvalstis nodrošina pilnīgu pārredzamību attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šīs direktīvas, tostarp darot publiski pieejamu piemērojamo likumisko nokavējuma procentu likmi.

2. Komisija internetā dara publiski pieejamu detalizētu jaunāko informāciju par likumisko nokavējuma procentu likmēm, ko piemēro visās dalībvalstīs maksājuma kavējuma gadījumā komercdarījumos.

3. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izmanto profesionālas publikācijas, reklāmas kampaņas vai jebkurus citus funkcionālus līdzekļus, lai veicinātu izpratni par līdzekļiem uzņēmumu savstarpējo maksājumu kavējumu novēršanai.

4. Dalībvalstis var mudināt maksājumu tūlītējas veikšanas kodeksu izstrādi, kuros būtu skaidri noteikti maksājumu termiņi un atbilstīga kārtība, kā risināt strīdus maksājumu jomā, vai jebkādas citas iniciatīvas, lai risinātu maksājumu kavējumu problēmu un sniegtu ieguldījumu tādas maksājumu tūlītējas veikšanas kultūras pilnveidē, kas veicinātu šīs direktīvas mērķa sasniegšanu.

9. pants

Īpašumtiesību saglabāšana

1. Atbilstīgi piemērojamiem attiecīgās valsts noteikumiem, kas noteikti ar starptautisko privāttiesību aktiem, dalībvalstis paredz, ka pārdevējam saglabājas īpašumtiesības uz precēm, līdz par tām ir pilnībā samaksāts, ja pirms preču piegādes starp pircēju un pārdevēju ir bijusi skaidri izteikta vienošanās par īpašumtiesību saglabāšanas klauzulu.

2. Dalībvalstis var pieņemt vai paturēt spēkā noteikumus attiecībā uz parādnieka jau veiktajiem maksājumiem.

10. pants

Neapstrīdētu prasījumu atgūšanas procedūras

1. Dalībvalstis nodrošina, ka izpildāmu nolēmumu neatkarīgi no parāda summas parasti var saņemt 90 kalendārās dienās pēc kreditora prasības iesniegšanas vai pieteikuma tiesā vai citā kompetentā iestādē, tostarp izmantojot paātrinātu procedūru, ar nosacījumu, ka parāds vai procedūras jautājumi netiek apstrīdēti. Dalībvalstis šo pienākumu veic saskaņā ar attiecīgajiem valsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem.

2. Ar valstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem vienādus nosacījumus piemēro visiem kreditoriem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā.

3. Aprēķinot 1. punktā minēto laikposmu, neņem vērā:

- a) dokumentu izsniegšanai patērēto laiku;
- b) jebkādu kreditora radītu aizkavēšanos, piemēram, pieteikumu precizēšanai patērēto laiku.

4. Šis pants neskar Regulu (EK) Nr. 1896/2006.

11. pants

Ziņojums

Līdz 2016. gada 16. martam Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu. Ziņojumam pievieno jebkādus attiecīgus priekšlikumus.

12. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2013. gada 16. martam izpildītu 1. līdz 8. panta un 10. panta prasības. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmu šo noteikumu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos iekļauj arī norādi, ka spēkā esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos esošās atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces un kā formulēt šādu norādi.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. Dalībvalstīs var palikt spēkā vai stāties spēkā noteikumi, kas kreditoram ir labvēlīgāki nekā šīs direktīvas prasību izpildei vajadzīgie noteikumi.

4. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstis lemj par to, vai to attiecināt uz līgumiem, kas noslēgti pirms 2013. gada 16. marta.

13. pants

Atcelšana

Direktīvu 2000/35/EK atceļ no 2013. gada 16. marta, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu, kad tām minētā direktīva jātransponē savos tiesību aktos un jāpiemēro. Tomēr to turpina piemērot līgumiem, kuri noslēgti pirms minētās dienas un uz kuriem saskaņā ar 12. panta 4. punktu neattiecas šī direktīva.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu pielikumā.

14. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

15. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2011. gada 16. februārī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
MARTONYI J.

PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2000/35/EK	Šī direktīva
—	1. panta 1. punkts
1. pants	1. panta 2. punkts
2. panta 1. punkta pirmā daļa	2. panta 1. punkts
2. panta 1. punkta otrā daļa	2. panta 2. punkts
2. panta 1. punkta trešā daļa	2. panta 3. punkts
2. panta 2. punkts	2. panta 4. punkts
—	2. panta 5. punkts
—	2. panta 6. punkts
—	2. panta 7. punkta ievadfrāze
—	2. panta 8. punkts
2. panta 3. punkts	2. panta 9. punkts
2. panta 4. punkts	2. panta 7. punkta a) apakšpunkts
2. panta 5. punkts	2. panta 10. punkts
3. panta 1. punkta a) apakšpunkts	3. panta 3. punkta a) apakšpunkts
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ievadfrāze	3. panta 3. punkta b) apakšpunkta ievadfrāze
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punkts	3. panta 3. punkta b) apakšpunkta i) punkts
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punkts	3. panta 3. punkta b) apakšpunkta ii) punkts
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punkts	3. panta 3. punkta b) apakšpunkta iii) punkts
3. panta 1. punkta b) apakšpunkta iv) punkts	3. panta 3. punkta b) apakšpunkta iv) punkts
—	3. panta 4. punkts
—	3. panta 5. punkts
3. panta 1. punkta c) apakšpunkts	3. panta 1. punkts
3. panta 1. punkta d) apakšpunkta pirmais un trešais teikums	—
3. panta 1. punkta d) apakšpunkta otrais teikums	2. panta 7. punkta b) apakšpunkts
—	3. panta 2. punkts
—	4. pants
—	5. pants
—	6. panta 1. punkts
—	6. panta 2. punkts
3. panta 1. punkta e) apakšpunkts	6. panta 3. punkts

Direktīva 2000/35/EK	Šī direktīva
3. panta 2. punkts	—
3. panta 3. punkts	7. panta 1. punkts
—	7. panta 2. punkts
—	7. panta 3. punkts
3. panta 4. punkts	7. panta 4. punkts
3. panta 5. punkts	7. panta 5. punkts
—	8. pants
4. pants	9. pants
5. panta 1., 2. un 3. punkts	10. panta 1., 2. un 3. punkts
5. panta 4. punkts	—
—	10. panta 4. punkts
—	11. pants
6. panta 1. punkts	—
—	12. panta 1. punkts
6. panta 2. punkts	12. panta 3. punkts
6. panta 3. punkts	1. panta 3. punkts
6. panta 4. punkts	12. panta 2. punkts
6. panta 5. punkts	—
—	12. panta 4. punkts
—	13. pants
7. pants	14. pants
8. pants	15. pants
—	Pielikums